

Cuprins

Lista figurilor și tabelelor	9
Lista acronimelor	11
INTRODUCERE GENERALĂ	13

PARTEA I TEORII ȘI PRACTICI ÎN COMBATAREA CORUPȚIEI

INTRODUCERE	29
1. Înțelegerea fenomenului corupției	31
1.1. Problema corupției și înțelegerea fenomenului	31
1.2. Corupție și încredere	44
1.3. Beneficiile corupției	47
2. Teoria instituționalismului discursiv	49
3. Istoricul declarațiilor de avere și de interese și rolul lor	54
3.1. Evoluția practicii declarării averilor și intereselor	54
3.2. Standarde internaționale	58
3.3. Rolul declarațiilor de avere	63
3.3.1. Principalele scopuri ale declarațiilor de avere	63
3.3.2. Controlul conflictelor de interese	65
3.3.3. Controlul averilor nejustificate și identificarea persoanelor expuse politic	71
4. Sisteme de gestionare a declarațiilor de avere și de interese	73
4.1. Combaterea corupției instituționale. O propunere privind Congresul american	73
4.2. Premisele stabilirii unui sistem de gestionare a declarațiilor de avere și de interese	77
4.3. Tipuri și caracteristici ale sistemelor de gestionare a declarațiilor de avere și de interese	81
4.4. Exemple de sisteme de gestionare a declarațiilor de avere și de interese	91
4.5. Stabilirea sancțiunilor pentru neconformitate. O problemă de cooperare interinstituțională	100
4.6. Percepția corupției, între etică și conformitate	103
CONCLUZII	106

PARTEA A II-A ANALIZA EVOLUȚIEI ȘI FUNCȚIONĂRII AGENȚIEI NAȚIONALE DE INTEGRITATE DINTR-O PERSPECTIVĂ MULTIPLĂ ȘI MULTIDIMENSIONALĂ

A. APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA AGENȚIEI NAȚIONALE DE INTEGRITATE	
1. Geneza ANI	111
Introducere	111
1.1. Cum a început totul	112

1.2. Încercările succesive de a crea un organism de combatere a corupției prin mijloace administrative	114
1.3. ANI – rezultatul unui proces îndelungat și conflictual	127
Concluzii	133
2. Evoluția ANI conform rapoartelor Mecanismului de Cooperare și Verificare (2007-2017)	134
Introducere	134
2.1. Parcursul ANI: între presiunea politică națională și lupa MCV	135
2.2. Sinteza evoluției ANI conform rapoartelor MCV	171
2.3. Viitorul ANI fără MCV. Putem face previziuni?	183
Concluzii	193
3. Evoluția cazurilor cercetate de Agenția Națională de Integritate în perioada 2007-2017 conform rapoartelor de activitate ale instituției	197
Introducere	197
3.1. Evoluția generală a Agenției Naționale de Integritate în perioada 2007-2017	199
3.2. Dinamica resurselor umane și a activității inspectorilor de integritate în perioada 2007-2017	208
3.3. Evoluția cauzelor investigate de ANI în perioada 2007-2017	211
Concluzii	217
B. ANALIZA PERCEPȚIILOR PUBLICE PRIVIND ROLUL AGENȚIEI NAȚIONALE DE INTEGRITATE	
Introducere	221
1. Percepții din interiorul instituției privind evoluția și funcționarea ANI	222
1.1. Obiective și ipoteze	222
1.2. Metodologia de cercetare	225
1.3. Prezentarea rezultatelor	226
Concluzii	238
2. Percepții ale managementului ANI vs. percepții ale sectorului neguvernamental privind evoluția și funcționarea ANI	239
2.1. Metodologie	239
2.2. Prezentarea intervievaților	241
2.3. Analiza calitativă a interviurilor	244
Concluzii	264
3. Percepții ale mass-media privind evoluția și funcționarea ANI	265
3.1. Metodologie	265
3.2. Rezultate	269
3.3. Cele mai discutate subiecte în presă cu privire la ANI	271
Concluzii	299
CONCLUZII GENERALE	301
1. Funcționarea ANI – între realizări și disfuncționalități	301
2. Realizarea obiectivelor cercetării și confirmarea ipotezelor	305
3. ANI ca obiect de studiu	315
Bibliografie	317

Cuvânt înainte

Prezenta lucrare este bazată pe teza de doctorat pe care am susținut-o la Facultatea de Științe Politice a Universității din București, sub coordonarea Prof. univ. dr. Georgeta Ghebrea. Studiul a beneficiat de finanțare nerambursabilă în perioada Iunie 2014 – Septembrie 2015, din partea Institutului de Cercetare a Calității Vieții al Academiei Române, prin intermediul proiectului „*Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale – rețea de cercetători autonomi de elită*” – POSDRU/159/1.5/S/141086, finanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Sper că studiul va fi considerat de interes și chiar de referință de mediul academic din domeniul științelor politice și dreptului, reprezentanții Agenției Naționale de Integritate, organizațiile non-guvernamentale de luptă împotriva corupției și alte categorii interesate de funcționarea instituției analizate.

În încheiere, doresc să mulțumesc dnei. Prof. univ. dr. Georgeta Ghebrea, pentru răbdarea și atenția pe care le-a acordat studiului, precum și Prof. univ. dr. Radu Carp și Prof. univ. dr. Ioan Stanomir, care m-au sprijinit constant în cadrul Școlii Doctorale. Din cadrul Agenției Naționale de Integritate, îi mulțumesc în mod deosebit dlui. Silviu Popa, Secretar General, fără ajutorul căruia nu aș fi putut realiza studiul empiric. Nu în ultimul rând, mulțumiri prietenilor și colegilor mei, Alexandru Zodieru și Alexandra Călin, care m-au înțeles și mi-au fost alături în ultimul an de lucru.